

THYRAS VOLD

UDGIVET AF SLESVIG-LIGAEN

99. årgang nr. 2

2. halvår 2020

Nummer 915

Fotos: wh

Kære medlemmer og læsere af Thyras Vold

Et kig over på den store årskalender fortæller, at år 2020 nærmer sig sin afslutning. Et år vi sikkert aldrig vil glemme! For os alle skulle året have stået i de store jubilæers år; men vil blive husket som året, hvor alle planer skulle nytænkes, aflyses, udsættes...

Selvom Slesvig-Ligaens 100 års jubilæumsfest måtte udsættes, blev der afholdt et godt og konstruktivt landsmøde. Det var et godt valg at lægge landsmødet til Vesterled, et sted, hvor der er god plads og højt til loftet. Desværre var vi også ramt af flere afbud grundet Covid-19 frygten. Jeg forstår så udmærket den usikkerhed, angst og frygt, der har ramt os alle i dette kalenderår.

Valg af bestyrelse er et punkt, der har en særlig opmærksomhed på alle generalforsamlinger og landsmøder. For alle organisationer er det vigtigt at få valgt en fuldtallig bestyrelse. For Slesvig-Ligaens vedkommende kan jeg sige, at vi fik valgt en fuldtallig og handlekraftig bestyrelse, som endnu engang sænker gennemsnitsalderen. Også på dette sted vil jeg byde velkommen til vores nye medlem i bestyrelsen: Finn Limbrecht. Det er rigtig dejligt, når unge mennesker siger ja til at tage ansvar i bestyrelsesarbejdet. Desværre har vi også været nødt til at sige farvel. Anne-Marie Thorup har, på grund af sygdom, været nødt til at trække sig fra bestyrelsen. Det ramte mig hårdt, da jeg modtog Anne-Maries meddelelse. I Slesvig-Ligaen har vi meget at takke Anne-Marie for. Da Flemming Radsted pludselig døde, var det Anne-Marie, der uden varsel skulle tage over. Det var ikke en opgave, hun kunne forberede sig på, og derfor ventede der mange timers arbejde inden alt det formelle var på plads. Som næstformand havde jeg igennem Anne-Maries formands-år et tæt og konstruktivt samarbejde med hende. Tak for de mange drøftelser og mails og tak for et godt samarbejde. På Slesvig-Ligaens vegne vil jeg takke for et godt og loyalt bestyrelsesarbejde.

I forbindelse med Slesvig-Ligaens 100 års fødselsdag afholder vi en »landsindsamling«, hvor afka-

stet skal bruges til et maleri, der skal fortælle om Ligaens 100 års virke til gavn for det danske mindretal i Sydslesvig. Vi er desværre ikke helt i mål; men billedkunstner Hans Clausen er i gang med de første skitser til det endelige maleri. Derfor vil der også i dette nummer af Thyras Vold ligge en folder, hvor bidrag kan indbetales på de til formålet indrettede konti. I det næste nummer af Thyras Vold håber jeg, at vi kan præsentere nogle af de tanker og skitser, Hans Clausen har arbejdet med. Vi glæder os meget til det færdige resultat og håber, at vi kan finde et rigtig godt sted at hænge maleriet, så mange kan komme til at opleve Slesvig-Ligaens 100 års aktive indsats for mindretallet i Sydslesvig. I den næste udgave af Thyras Vold vil vi også nævne de personer, som har betænkt os med en donation til maleriet. Her skal der lyde en tak til de mange bidrag, vi til dato her modtaget.

I Thyras Vold nr. 914 nævnte jeg mine bekymringer for Svansø-området efter, at Skoleforeningen havde lukket og slukket for Riseby Dansk Skole. Jo bygningerne består, og det gør mindretallet også; men når skolebygningerne bliver tømt for inventar, er det for mindretalsarbejdet som at starte forfra. Det er som at blive placeret ude i en skov uden sav og økse. Det er vores håb, at Slesvig-Ligaen kan bidrage også denne gang. Ligaen sørgede i sin tid for, at området fik en skole, og skolen fik en god start, og nu vil vi forsøge at hjælpe, så I i det mindste har en »sav og en økse« til det arbejde, der ligger forude. Med den kendsgerning på nethinden, at Riseby Dansk Skole er lukket, bliver vi bekendt med, at den modtagne skole, Jes Kruse-Skolen i Egernførde, har problemer med at huse skolens elever. Det er ikke et problem, der er opstået her og nu, og ej heller fordi Skoleforeningen lukkede Riseby. For skolen er det en udfordring i det daglige arbejde og en kilde til irritation, når rammerne ikke er til stede

for en pædagogisk udvikling og nytænkning af læringen. Vi håber, at Skoleforeningen er klar over, at der langt fra Flensborg findes et mindretal, som trænger til lidt opmærksomhed.

Vi er mange, som ser frem til strukturdrøftelserne for mindretallet i Sydslesvig. Godt nok er der udarbejdet fire scenarier for et moderne mindretal; men den brede drøftelse i mindretallets organisationer lader vente på sig. Helt sikkert har Coronaen lagt uheldige rammer for mødevirksomheden; men usikkerheden og den afventende holdning i organisationerne giver indtryk af, at opgaven ikke er så let endda. Ifølge Flensborg Avis er der enighed om, at strukturen skal drøftes helt nede på brugerniveau, og dermed skal de beslutninger, der træffes, være forankret i hele mindretallet. Mens organisationens top drøfter og planlægger den brede drøftelse, vendes der hver dag et kalenderblad. Sydslesvigudvalget præsenterede forleden mindretallet i Sydslesvig for et finanslovsudkast, der betyder besparelser. Skoleforeningen, som største beløbsmodtager, meldte allerede tidligere ud, at de udførte skole- og institutionslukninger ikke er tilstrækkelige for en sund økonomisk drift. De meldinger, vi nu har fået fra Sydslesvigudvalget, må også her give anledning til panderynker. For resten af mindretallet må lignende udfordringer være til stede.

Mens andre tænker, blev der præsenteret en spændende ph.d.-afhandling om »Det danske mindretals selvforståelse fra 1980 – 2017 mellem tradition og nybrud.« af Rejhan Bosnjak. Hvor Flensborg Avis, som blikfang, forsøgte at sælge dagens avis med overskriften: "Mindretallet er blevet mere kritisk i forhold til Danmark", ligger der flere yderst spændende elementer i afhandlingen. For fuldstændighedens skyld skal også nævnes, at flere også havde tilkendegivet et positivt syn på Danmark. Symbolerne som Dannebrog og kongehuset er ikke glemt; men er ikke afgørende for mindretallet. At identiteten og tilknytningen til mindretallet står stærkt, er for mig en forudsætning for et levende mindretal. Heldigvis kan dette også bekræftes i undersøgelsen. De elementer, hvor mindretallet scorer højt og det, som binder mindretallet, er: dansk mentalitet, omgangsform, pædagogik og værdier. For mig er dette ikke overraskende, for

netop på disse områder ser jeg det, der adskiller mindretallet fra tysk væremåde og tysk tænkning. Netop de mellem menneskelige relationer står højt, når den menige skal beskrive mindretallet. Hvor de enkelte medlemmer i organisationerne overvejende overtager disses holdninger, er der et skisma, når der fokuseres på adfærden. En udfordring alle organisationer og foreninger bør overveje at finde en løsning på. For mig er det en selvfølge, at organisationer og foreninger har medlemmer, som aktivt deltager i arbejdet; men dette ser ikke umiddelbart ud til at være tilfældet. Mon det skyldes strukturen? Når jeg tænker tilbage på avisens "Struktur-picnic", bliver der gentagne gange nævnt, at man ønsker flere beslutninger væk fra Flensborg. Engagementet vil naturligt være højere, såfremt beslutninger og ansvar uddelegeres. Lidt overraskende er det ikke det danske sprog i organisationerne, der ses som den største trussel for mindretallet; men den danske befolknings kendskab til det danske mindretal i Sydslesvig. For mig er begge faktorer meget væsentlige, et mere aktivt dansk sprog i mindretallet og en oplyst befolkning om mindretalsspørgsmål i moderlandet Danmark. Begge faktorer er der arbejdet på i årtier og også de kommende årtier, vil der skulle arbejdes på disse væsentlige områder.

Ligesom Slesvig-Ligaen kunne fejre sin 100 års fødselsdag, kunne Grænseforeningen forleden følge trop. Mandag den 2. november 2020 kunne også Grænseforeningen markere sin 100-års dag. Slesvig-Ligaen ønsker Grænseforeningen hjertelig til lykke med den runde fødselsdag og ser frem til mange spændende år omkring en fælles indsats for det danske mindretal i Sydslesvig.

Alle vores medlemmer og læsere af Thyras Vold vil vi takke for året, der snart er omme. Tak for medlemskab og donationer, tak for jeres breve og opringtoner og tak for jeres støtte i øvrigt. Vi ser frem til et nyt år, hvor hverdagen igen præges af møder og festlige stunder på tværs af grænsen.

Slesvig-Ligaen vil ønske jer alle
en rigtig god jul og et godt nyt år.

Horst-Werner J. Knüppel

AKTUEL KOMMENTAR

af
Flemming Meyer

Derfor stiller SSW op til forbundsdaysvalg

Den 19. september tog SSW på sit landsmøde, partiets øverste organ, beslutningen om at deltage til forbundsdaysvalget 2021 med egne kandidater. Forud førte vi mange og intensive debatter omkring emnet. For spørgsmålet om deltagelsen har været meget omstridt i partiets rækker. Det ville vi tage højde for, og derfor lagde vi op til omfattende drøftelser, blandt andet med fire regionalmøder, hvor alle havde mulighed for at komme til orde og til at blive hørt. Processen var lang, men nødvendig for ikke at splitte

partiet. Ved landsmødet i september blev det så til et flertal for deltagelsen. Men der var godt 40% modstemmer. Det betyder, at det stadig er usikkerhed hos nogle. Vi skal med andre ord fortsat yde et stort stykke overbevisningsarbejde – også i egne rækker. Vi skal have så mange med som muligt, når vi skal føre en valgkamp for SSW.

Hvorfor overhovedet kandiderer til forbundsdaysen?

Et spørgsmål, vi tit får stillet. Der er en historisk baggrund. Da man 1955 forhandlede Bonn og København erklæringerne, var man ret fremadsynet. Man var klar over, at forudsætningen for fredelige forhold i grænselandet kun kunne opnås, hvis mindretallene fik mulighed for politisk participation. De skulle blive en integreret del af samfundet, uden at man ville forsøge at assimilere dem. Det vil sige, mindretallene skulle få lov til at leve i deres hjemstavn med eget sprog, egen kultur, egne traditioner og egen identitet. De skulle føle ejerskab for regionen. For at kunne opnå dette, blev vort mindretal fritaget for 5% spærregrænsen ved landdags- og for-

bundsdaysvalg. Og det har virket. Vi har fået fredelige forhold i grænselandet. Og vi har som mindretal fået mulighed for at være med til at udvikle det samfund, vi er en del af. Vi har været med til at udvikle det i en positiv, demokratisk og menneskelig retning, som vi godt kan være stolte af. Det er ikke vores indsats alene, det ved jeg godt, men med udgangspunkt i dansk demokrati-forståelse, velfærdsstat og socialpolitik har vi i høj grad præget udviklingen i denne retning. Også vores brobyggerfunktion har været med til at forholdet mellem Danmark og Tyskland ikke kun blev normaliseret, men blev venskabeligt. Her bliver det meget tydeligt, at god mindretalspolitik er fredspolitik. Denne gode mindretalspolitik er ikke kommet af sig selv. Den har krævet en stor indsats fra vores side. En indsats, der selvfølgelig tog udgangspunkt i at forbedre vores muligheder for at leve med eget sprog, egen kultur og identitet, men til syvende og sidst har været til gavn for hele det samfund, som vi er en del af.

Som sagt, Bonn og København erklæringerne har

virket. Befrielsen af 5% spærregrænsen har været en afgørende faktor for at vi i dag er en integreret del af samfundet i Slesvig Holsten. Derfor mener jeg, at vi også af historiske grunde skal varetage denne chance, vore forfædre har kæmpet for, overalt hvor vi har den, det vil sige også på forbundsplan. Så længe valgtallene ikke var til det, da var det helt o.k. ikke at kandidere. Men når udsigterne til at opnå et mandat er der, så mener jeg, vi skal forsøge. Og vi skal være glade for, at vi i vore egne rækker har unge, dynamiske medlemmer, der er villige og egnede til at påtage sig denne opgave. Mennesker, der kan se, at samfundet og betingelserne forandrer sig og dermed stiller os overfor nye udfordringer. Dette med, nu går det så godt og alt skal da bare fortsætte som hidtil, den duer ikke. Det er bestemt ikke den måde, vi mobiliserer nye kræfter på. Men foruden historien er der selvfølgelig håndfaste politiske grunde til at stille op. Der er de mindretalspolitiske. Selv om vi er nået langt med ligestillingen, så er der stadigvæk et stykke

vej endnu, det gælder også på forbundsplan. Både når det drejer sig om det sproglige, men også økonomisk tænker man i forbundsda-gen ikke mindretal med. F.eks. gælder hjælpepakker til sanering af skoletoiletter kun de offentlige tyske skoler, hjælpepakker til digitalisering af skolerne gælder kun til offentlige tyske skoler, sproget i forbundets forvaltninger – for eksempel skattevæsenet – er kun tysk. Her kunne et SSW-mandat gøre en forskel.

Det næste er erhvervspolitikken. Hvis vi ønsker, at vores unge har et perspektiv i deres hjemstav, skal der investeres mere. Slesvig-Holsten halter for eksempel langt efter Sydtyskland. Stigningen i bruttosocialproduktet har gennem de sidste mange år altid ligget under forbundsgennemsnittet. Instituttet for verdensøkonomi anbefaler et styrket samarbejde med Danmark som løsning. Men det alene nytter jo ikke, hvis Berlin fortsætter med at forsømme os heroppe nordpå. Her skal der gribes ind, og et SSW-mandat vil gøre en positiv forskel.

Også på miljøområdet mangler vi et eget SSW-

mandat. Tænk bare på Slien. Den er i en elendig økologisk tilstand. Mens de andre partier i Slesvig-Holsten forsømte området, lykkedes det med SSWs indsats at få delstatsmidler til at starte en fornuftig sanering. Men for at få fuldført projektet skal der også forbundsmidler til. Også et oplagt emne for SSW.

Nu har der været nogle læserbrevsskribenter i Flensborg Avis, der har følt trang til at ville fortælle os, at man i Berlin også beskæftiger sig med andre ting. De kan tage det ganske roligt – vi er godt klar over, hvad der foretages på forbundsplan. Det ved alle, der bare følger lidt med i f.eks. landdagsgruppens arbejde. For vi beskæftiger os allerede nu med alle samfundsrelevante spørgsmål. Det er ikke nyt. Dog må det være klart, at vi skal sætte prioriteter i arbejdet. Og her må det være det mindretalspolitiske og regionen, der skal have den største prioritet.

Flemming Meyer

LEDER

ved
Anne-Margrete Jessen

Forpligtelse

Rejse eller blive? Det var det store emne for unge mennesker, der skulle starte deres uddannelse efter endt skolegang i 1950'erne.

Efter København-Bonn-erklæringernes ikrafttræden i 1955 var det blevet muligt at tage en dansk/tysk anerkendt studentereksamen på Duborg-Skolen, og nu kunne de unge studenter vælge, hvor de ville studere, i Tyskland eller i Danmark.

Det var en svær beslutning, for rigtig mange følte sig så absolut forpligtet til at blive i det danske mindretal for at støtte det. For andre blev denne forpligtelse dog for meget, og de søgte væk fra Sydslesvig.

Men hvad nu, hvis man startede et studie, der ikke gav mulighed for at finde et job i Sydslesvig? Det var en svær én. For nogle måske ikke så graverende et problem, men for rigtig mange var det en vanskelig beslutning at vælge et studie, der ikke kunne give et job indenfor mindretallet, og mange ville så gerne have en fremtid dér.

Hjem, hjemstavn, fædreland! var sloganet! Man ville gerne fortsætte med at være forankret i mindretallet, at føle en samhørighed med det danske folk og at fortsætte sit danske liv også i eget hjem. Disse ønsker lod sig naturligvis ikke realisere for de fleste. Ville man f. eks. studere matematik på universitetet, ja, så var der ikke de store muligheder for at få en ansættelse på Duborg-Skolen. Der var kun et begrænset antal på mindre end en håndfuld, der kunne ansættes for at varetage dette job.

Det samme gjaldt for andre fag. Der var kun meget få muligheder for at få et job med en akademisk uddannelse på Duborg-Skolen. Det var et meget stort problem for de unge studerende. Enten skulle man søge en stilling på en tysk institution eller man måtte blive i Danmark. Det var lidt lettere at blive ansat på en af de danske folkeskoler/realskoler i Sydslesvig. Da der var flere af dem, gav det større muligheder, men også her var udbuddet særdeles begrænset, også fordi der blev ansat mange, der kom fra Danmark.

Dengang var det en forpligtelse for lærerne på de danske skoler i Sydslesvig at understøtte mindretallet i det folkelige arbejde. Målet var helt klart på langt sigt at få Sydslesvig til at blive dansk igen via en fredelig kulturel kappestrid. Og der var vel nok mange lærere, der fik gjort noget ved det frivillige arbejde. Her kan nævnes indsatserne hos ungdomsforeninger, i spejder- og FDF-landsorganisationerne, i sportsforeningerne, i SSF og SSW, i menighederne og mange andre steder. Naturligvis var de også repræsenteret i Slesvig-Ligaen. Disse lærer-ildsjæle i foreningslivet er der stadig en del af, men det ville hjælpe meget især på brugen af det danske sprog i foreningerne, hvis der var endnu flere.

For mange af vores afgangselever, både dem fra gymnasiet, fra folkeskolen og fra realskolen blev det et meget stort problem, at der ikke var arbejdspladser nok indenfor det danske liv i Sydslesvig. Mange valgte så at finde et job på tyske arbejdspladser eller i Danmark. Man blev gift dér, og så blev man boende i Danmark. En lang række af de danske statsborgere, der fik arbejde her i Sydslesvig rejste desværre tilbage til Danmark lige efter pensioneringen, og den sproglige støtte, de kunne give, og deres engagement for landsdelen i foreningerne gik derved tabt.

Jeg husker tydeligt de diskussioner, vi havde i vores eget sydslesvigske hjem, da min bror og jeg var børn. »Rejse eller blive?« var den store diskussion. Vi var blevet formanet om, både i hjemmet og i skolen, at holde fast i det danske. Hjemmesproget hos os var dansk, selvom vi var tyske statsborgere, men emnet blev også diskuteret i brede kredse i hele Sydslesvig, og fra vores organisationers ledere lød der formanende ord, der gik igen og igen, og det var ord vedrørende vores forpligtelse overfor hjemstavnen Sydslesvig og for det danske mindretal. Dengang kaldte vi os alle for danske sydslesvi-

gere for at understrege, at vi følte os tilknyttede til det danske folk, ja, at vi var en del af det.

Det er blevet lidt anderledes for det danske mindretal nu i disse tider, hvor mange af mindretallets medlemmer, især de unge, nu blot kalder sig for sydslesvigere for at understrege den dobbelthed, de mener at have i sig selv, nemlig både det danske og det tyske. Jeg selv har, sikkert grundet min fremskredne alder, lidt problemer med udeladelsen af danske -, fordi vi jo kalder os selv for det danske mindretal og dermed også burde føle os som del af det danske folk.

Jeg synes, at vi igen skal tage ordet forpligtelse med ind i vores debat om identitet. Jeg mener, at man slet ikke kan tale om et frivilligt virke nogen steder uden at tage begrebet forpligtelse med ind som overordnet del af en diskussion om motivationen for virket i mindretallet. Der skal selvfølgelig også lyst og »gidelse« til, men forpligtelsen hører med.

Naturligvis kan vi ikke ligefrem forpligte vores unge til at blive boende i Sydslesvig og virke for det danske mindretal. Det er helt udelukket. Unge skal have lov til at drage ud i verden, og vi som mindretal har en alt for lille befolkningsdel til, at vi kan holde fast i alle, men ordet forpligtelse må med ind i diskussionen, når vi taler med de unge om, at deres forbliven i Sydslesvig har en betydning for mindretallet. Og det gælder selvfølgelig for alle afgangselever, ikke kun for dem, der fik en studentereksamen.

Vi, der er blevet i Sydslesvig som del af det danske mindretal er naturligvis forpligtede på mange plan.

Vi har en forpligtelse til at værne om det danske sprog i Sydslesvig.

Vi har en forpligtelse til at værne om danske/sydslesvigske traditioner.

Vi har en forpligtelse til at værne om klimaet og naturen i vores dejlige hjemstavn.

Vi har en forpligtelse til at værne om Jordens resourcer, her hvor vi bor.

Vi har en forpligtelse til at værne om det gode forhold, vi har til friserne og det tyske flertal

Vi har en forpligtelse til at se på helheden i Sydslesvig, dvs., vi har en forpligtelse for hele befolkningen også for medborgere med anden etnisk baggrund.

Vi har en forpligtelse til, sammen med Danmark og Tyskland, at stå imod uret og at arbejde på ligestilling for alle.

Vi har en forpligtelse til at yde hjælp, der hvor det er fornødent, og det står i vores kræfter.

Vi har en forpligtelse til at være troværdige som mindretal i respekt for os selv.

Vi har en forpligtelse til at »holde fast« i de unge, også når de har forladt skolen. Her har SdU og SSF en meget stor opgave. Men denne »holden-fast« gælder naturligvis også for Skoleforeningen, for Flensborg Avis, for biblioteket, for den danske kirke i Sydslesvig, Friisk Foriining og for Sundhedstjenesten.

Der skal personligt »knofedt« til for at »holde fast« i de unge og de gamle i det danske mindretal, men der skal også en vilje, en forståelse og en kærlighed til.

Forpligtelsen er en god motivation for alt virke. Man er forpligtet overfor det, man har kært, og en forpligtelse betyder i mine øjne ikke et afsavn, men i stedet for overskud og livsindhold for mig selv.

Det er derfor utroligt dejligt og befriende at se, med hvilken iver og ildhu SSW og SSW-U går ind i det politiske arbejde i Sydslesvig lige nu. Vi kan ikke være andet end stolte af den indsats, som både gamle og unge yder i den henseende. Unge gør en kæmpeindsats også indenfor SdU på alle plan.

Der arbejdes ligeledes af alle kræfter i SSF, men det kniber med at få besat bestyrelsesposter i SSFs Distrikter.

Det må der gøres noget ved, og det kan der kun, hvis alle gør en positiv indsats og taler med hinanden om løsningen på dette problem.

Skolerne og børnehaverne har en afgørende betydning for hele det danske liv i Sydslesvig. Det er her, børnene møder dansk kultur og oplever, at vi alle har en forpligtelse overfor hinanden.

Lad os yderligere altid huske at give hinanden de rosende ord og skulderklap, der skal til, for at det danske arbejde i Sydslesvig kan blomstre på alle planer!

Anne-Margrete Jessen

Formandens beretning 2020

Velkommen til landsmøde 2020, året, hvor Slesvig-Ligaen kan fejre sin 100-års fødselsdag. Da alle planer for året har skullet revideres indtil flere gange, og intet blev som planlagt, vil året 2020 sikkert blive husket længe – måske kommer vi aldrig til at glemme 2020.

Egentligt skulle vi alle og mange flere, have befundet os i København; men sådan blev det så ikke. Vi er derfor meget taknemmelige over, at Vesterled kunne blive rammen for landsmødet 2020. Der skal lyde en stor tak til Vesterleds bestyrelse for husly og hjertevarme. Her på Vesterled er der plads og masser af frisk luft. Jeg er sikker på, at vi ikke kunne have fundet et bedre sted, når der skal tages hensyn til de mange forsigtighedsregler, vi dagligt konfronteres med.

Året 2020 begyndte ellers flot med Folketingets Gallaforestilling i Det Kongelige Teater den 10. januar, hvor 100 året for genforeningen blev markeret. Denne festlige stund i Det Kongelige Teater skulle være startskuddet til et år med arrangementer over hele landet. Blot to dage efter var jeg inviteret til festgudstjeneste i Københavns Domkirke, hvor temaet ligeledes var en markering af 100-året for genforeningen af Sønderjylland. En stor tak til arrangørerne for en flot markering af 100-året og en tak for at Sles-

vig-Ligaen ikke blev glemt.

Som jeg sidste år klart gav udtryk for, ... en ting kan jeg sige med sikkerhed: vi holder vores 100-års fødselsdag. Efter sidste landsmøde talte Gunnar Hattesen og jeg sammen i telefonen flere gange. I en af samtalerne kom vi ind på Slesvig-Ligaens 100-års dag, og vi blev enige om, at selve dagen, den 26. januar 2020, da godt kunne fejres, selvom der var programsat et jubilæumsarrangement i København. Nu selve fødselsdagen faldt på en søndag, ville det slet ikke kollidere med folks arbejdsliv. Fra tanke til handling var der ikke særlig langt, og et program for dagen blev udarbejdet og annoncer til diverse aviser leveret. En festlig ramme på Folkehjem med foredrag af Axel Johnsen og underholdning ved Ældresagens Kor fra Sønderborg-Sundeved. En festlig eftermiddag med underholdning og fællessang. Jeg må sige, en rigtig god fødselsdag, hvor heller ikke den sønderjyske brødtort manglede. Allerede kort tid efter blev Danmark lukket ned, og et utal af arrangementer blev udsat på ubestemt tid eller helt aflyst. Således måtte også Slesvig-Ligaen tage den tunge beslutning at udsætte jubilæumsfesten i København. Ser jeg bagud, var det da godt, at vi fik markeret Slesvig-Ligaens fødselsdag.

Med Skoleforeningens strukturpapir eller sparekatalog var der lagt op til debat i de egne, der for alvor var truet på deres eksistens. Strukturkataloget var udarbejdet ud fra en klar økonomisk tænkning, og bedre blev det ikke, efter at Fællesrådet besluttede at få et konsulentfirma til at kigge på strukturen. Målet var at finde en struktur, der ville medføre en billigere drift og finde økonomiske rammer til nye pædagogiske tiltag. Set udefra blev det en underlig og ikke en saglig og åben debat. Det var overordnet udelukkende Skoleforeningens økonomiske ønsker, der stod til diskussion. Derfor undrer det ikke, at den endelige vedtagelse kom til at lægge sig tæt op ad direktionens og styrelsens første udkast.

For Slesvig-Ligaen var den trufne beslutning en sorgens dag, da også vores hjertebarn Riseby Danske Skole blev lagt død. Med et pennestrøg blev Sydslesvig fire skoler fattigere – hvilke følger dette får for det øvrige danske arbejde i de skoleløse områder, vil fremtiden vise. Erfaringerne fra tidligere skolenedlæggelser taler ellers sit tydelige sprog.

Sideløbende med Skoleforeningens økonomiske tilpasningsrunde har der i Sydslesvig kørt en generel strukturdebat for hele mindretallet. Denne debat har den første tid været mere eller mindre uden struktur; men efter at forvaltningscheferne fik udarbejdet et større effektiviserings- og strukturkatalog, har mindretallets organisationer og medlemmer kunnet forholde sig til fire grundmodeller. Dette katalog var klar i marts måned efter 1½ års udvalgsarbejde. I juni blev forslagene fremlagt i samrådet, og nu ventes der spændt på, hvad drøftelserne i hele Sydslesvig på tværs af organisationerne kan bidrage med. Målet skulle være en struktur, hvor mindretallet indretter sig mere hensigtsmæssigt og tidssvarende. I løbet af sommeren har Flensborg Avis inviteret til "struktur-picnic" rundt omkring i Sydslesvig. Ud fra de udsagn jeg har kunnet læse mig til, er der blevet udtrykt et stort ønske om en mindre centralisering af beslutningsprocesserne. Frygten for at endnu mere samles i Flensborg er der blevet givet tydeligt udtryk for. Den yngre generation har siden nævnt, at de ønsker sig et mere samlet mindretal. Dette fik chefredaktør Jørgen Møllekær i en leder til at udtrykke det således: "Godt set af den nye generation. Mindretallets organisatoriske opsplitning og det deraf manglende momentum, når tiden råber på forandring, er efterhånden næsten ikke længere til at holde ud at se på." At ungdommen ønsker at være en del af beslutningsprocessen, er ganske tydeligt. At organisationer udefra venter utålmodigt, kommer klart til udtryk i dagens kronik, hvor formanden for Grænseforeningen Jens Andresen skriver: "Hvad venter I på?". Strukturændringen i mindretallet er et ønske om at klarlægge beføjelser samt fastlægge optimale opgaveløsninger

og tilbud til alle i mindretallet. Dette indebærer, at der kan gives en bedre og klarere information til alle dem, der skal være behjælpelige med at skaffe midler til mindretalsarbejdet. Et ønske om en bedre information ønskes også på de indre linjer. Medlemmer der bor udenfor de større bycentre, føler ofte, at de er glemt eller slet ikke bliver hørt. Det bliver spændende at følge den debat der snart skal bredes ud over landsdelen og spændende, hvordan mindretallet tilpasser sig tidens og medlemmernes krav.

I dag vil mange rette blikket mod SSW's landsmøde for at følge beslutningen om vælgerforeningens opstilling til forbundsdagsvalget. Drøftelserne rundt omkring i Sydslesvig gav til resultat, at der til trods for argumenter på både den positive som negative side, var et flertal for en opstilling ved det kommende valg. Jeg tror, at de delegerede er godt klædt på til at træffe en beslutning til gavn for SSW. Under alle omstændigheder kræver det fodslag og en fælles indsats, hvis målet om repræsentation skal opnås. På Slesvig-Ligaens vegne har jeg sendt en hilsen til SSW's landsmøde.

Slesvig-Ligaens Fond kunne også i 2019 give en hjælpende hånd til et udvalg af skoler, vuggestuer og børnehaver, foreninger og organisationer. Desværre kunne vi ikke imødekomme alle ansøgere. Sådan har det altid været, og sådan forventer jeg også fremtiden tegner sig. Takket være et godt afkast på foreningens værdipapirdepot kunne der uddeles i alt 193.000 Kr., hvilket betød, at vi kunne imødekomme 43,8 % af de indkomne ønsker. Dette er i mine øjne et yderst flot resultat.

Afkastet for indeværende år har desværre ikke levet op til vores forventninger. Derfor er det beløb, som fonden har til rådighed noget mindre, med det til følge, at færre kan regne med at komme i mål med deres projekter. At behovet, som antydte sidste år, er stigende viser størrelsen af de ansøgte beløb med stor tydelighed. I runde tal kan Slesvig-Ligaens Fond i 2020 imødekomme omkring en tredjedel af de ønskede beløb.

Landsmødet 2020

Et kort blik på medlemssituationen viser igen, at Slesvig-Ligaen har yderst trofaste medlemmer. Vores medlemmer forbliver medlemmer indtil deres dødsdag. Medlemstallet ligger meget stabilt på i alt 225 medlemmer. Frafaldet grundet dødsfald kunne opvejes af en tilsvarende tilgang. Fordelingen af medlemmer i Danmark og Sydslesvig er dog ændret en smule – I Danmark er noteret en nettonedgang på to og i Sydslesvig en tilsvarende tilgang på to medlemmer.

Slutteligt vil jeg takke bestyrelsen for et godt samarbejde i et år, hvor udfordringerne har været yderst vanskelige. Godt nok kan de daglige forretningsgange klares via telefon og mail; men det er meget vigtigt at der findes tid til at drøfte foreningens drift og udfordringer omkring et bord. En tak skal der også udtrykkes til hele redaktionen af Thyra Vold samt foreningens web-master. Uden deres store indsats ville der kunne skimtes meget mørke skyer på himlen. Slesvig-Ligaen er et fælles projekt for os, selvom økonomien til tider giver anledning til hovedbrud.

Med ønsket om et fortsat godt samarbejde samt et ønske om en lys fremtid for Slesvig-Ligaen vil jeg give ordet tilbage til dirigenten.

Tak for jeres opmærksomhed.

Horst-Werner J. Knüppel

Hilsen til SSW's Landsmøde 2020

Da Slesvig-Ligaen lørdag den 19. september 2020 også holder landsmøde, vil vi hermed gerne sende SSW de bedste ønsker for et godt og konstruktivt landsmøde.

Afgørende beslutninger står på dagsordenen, og vi er sikre på, at de mange diskussioner og vurderinger, der er gået forud for landsmødet, har klædt deltagerne på til at træffe det valg, der peger fremad.

For Slesvig-Ligaen er SSW den vigtigste brik i hele mindretalsarbejdet, og derfor er det så vigtigt, at SSW er på forkant med udviklingen i alle hjørner af landsdelen. Vi ser et styrket SSW som en forudsætning for et stærkt dansk mindretal i Sydslesvig. Vi håber, at SSW også fremadrettet formår at inddrage og engagere de unge i det politiske arbejde og de politiske processer.

En stor tak skal lyde til dig, Flemming Meyer, for dit utrættelige arbejde i Kiel. Om du nu også kan undvære livet i landdagen, dér kan vi have vores tvivl. Held og lykke til Christian Dirschauer, som har fået den store opgave at sætte sine fodspor i arbejdet for mindretallet og for borgerne i Slesvig-Holsten. Et godt landsmøde og efterfølgende et godt arbejdsår.

Horst-Werner J. Knüppel
Landsformand
Slesvig-Ligaen

Svar fra SSW

Kære Horst-Werner

På egne og på landsstyrelsen vegne takker jeg for den flotte hilsen i forbindelse med vort landsmøde. Nu smøger vi ærmerne op og arbejder for at klare det næste mål. Landsmødet selv blev en fantastisk oplevelse. Aldrig før har jeg oplevet en så engangeret ungdom. Det tegner godt for fremtiden.

De hjerteligste hilsner
Flemming

Referat af Slesvig-Ligaens landsmøde 19. september 2020 på Vesterled ved Hvide Sande.

1. Valg af dirigent

Anne-Margrete Jessen (Ami) valgt

2. Valg af protokolfører og 2 stemmetællere

Protokolfører: Gunnar Hattesen

Stemmetællere: Niels-Jørgen Hansen og Carsten Dalgaard

3. Formandens beretning.

Horst-Werner J. Knüppel omtalte deltagelse i festforestilling i Det Kgl. Teater 10. januar for at fejre 100-året for Sønderjyllands Genforening. Dagen efter var der festgudstjeneste i Københavns Domkirke. Formanden nævnte desuden Slesvig-Ligaens 100 års jubilæumsfest 26. januar på Folkehjem i Aabenraa. Formanden beklagede, at Sydslesvig er blevet fire skoler fattigere. Beklageligvis havde Skoleforeningen lukket Risby danske Skole. Formanden glædede sig over, at Vestermølle danske Skole blev reddet på målstregen. Slesvig-Ligaen har 225 medlemmer, som er fordelt med 90 medlemmer i Danmark og 135 medlemmer i Sydslesvig.

4. Fremlæggelse af foreningens regnskab til godkendelse samt fremlæggelse af fondens regnskab.

Kassereren Jens Hønholt fremlagde det reviderede regnskab, som viste et underskud på 80.041 kr. Egenkapitalen er på 408.300 kr.

Slesvig-Ligaens Fond har uddelt 198.005 kr. Egenkapitalen er på 4.274.696 kr.

5. Fremlæggelse af det kommende års driftsbudget til godkendelse.

Godkendt.

6. Valg af bestyrelsesmedlemmer.

Genvalgt for 2 år blev Horst-Werner J. Knüppel, Hans Jørgen L. Larsen og Anne Oesterle.

7. Valg af 2 suppleanter.

Kerstin Pauls blev genvalgt. Nyvalgt blev Finn Limbrecht, der er pædagog i Slesvig og spejderleder.

8. Valg af statsautoriseret revisor.

Genvalgt blev SY: Ernst & Young P/S i Sønderborg.

9. Behandling af indkomne forslag

Intet

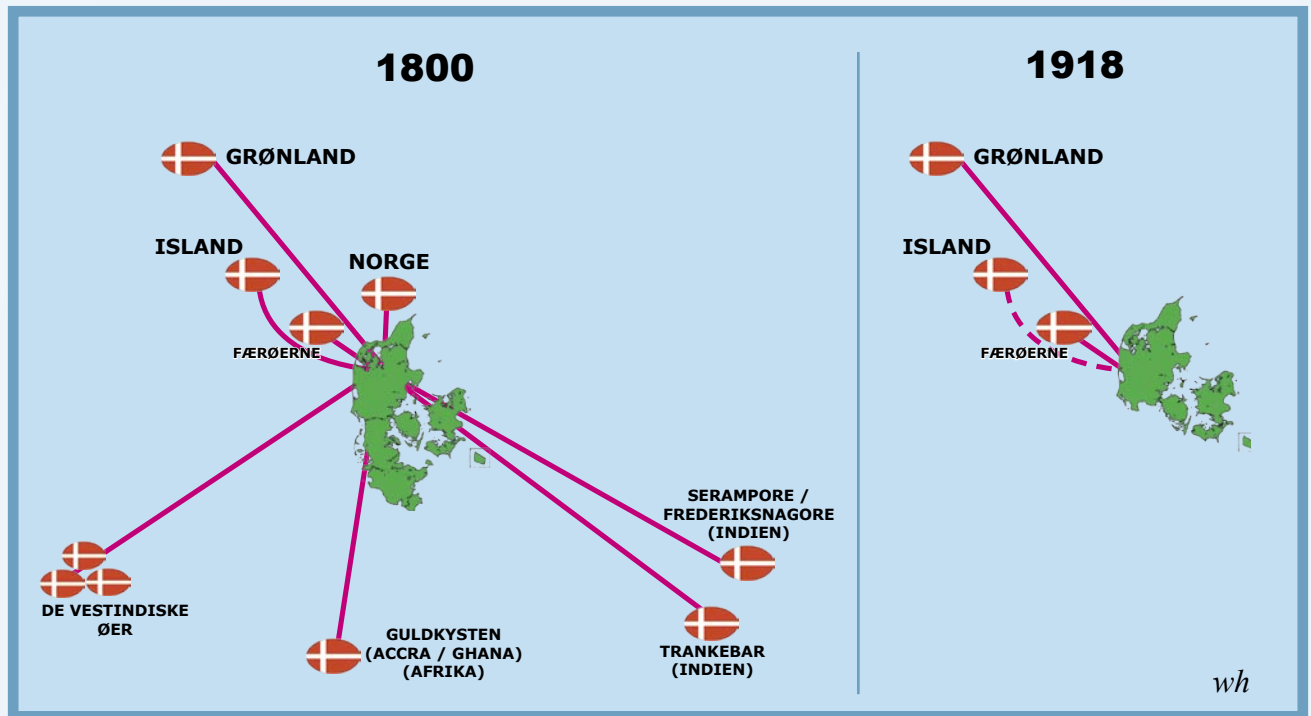
10. Eventuelt

Niels-Jørgen Hansen, der er tidligere skoleleder på Risby Danske Skole, orienterede om skolens lukning. Jes Kruse Skolen har 340 elever, og er den største danske skole uden for Flensborg. Skolen har pladsproblemer og er i dårlig stand. Den trænger til en grundlæggende reovering. Egernførde føler sig glemt. Man vil gerne opføre "En hal for alle". SSF i Risby har 200 medlemmer, og vil gerne overtage den nedlagte skole.

Referent: Gunnar Hattesen

TRÆK AF SLESVIG-LIGAENS HISTORIE 1920 - 2020

For bedre at forstå baggrunden for grænseforeningernes opståen kan det være gavnligt at kaste et blik på Danmarks historie fra begyndelsen af 1800-tallet.

I begyndelsen af 1800-tallet var Danmark en betragtelig europæisk magt. Vi færdedes på verdenshavene, havde kolonier rundt om i verden, men riget skrumpede langsomt, og fra 1864 gik det meget tilbage. Endda en statsbankerot i 1813 oplevede man, og efter tabet af Norge i 1814 og nederlaget i 1864 var riget til sidst endt som Europas næstmindste stat – kun Luxemburg var mindre!

Hele denne udvikling havde sat sig sine spor i dansk selvforståelse. Der var stor skuffelse og frustration i befolkningen, og politikerne blev ofte kritiseret for deres dårlige og mangelfulde ledelse af landet.

Efter afslutningen af 1. Verdenskrig håbede man dog på, at

man ville få nogle af de mistede landområder mod syd tilbage til Danmark, så man i det mindste fik det gamle danske voldanlæg Danevirke tilbage.

Det skete som bekendt ikke, og utilfredsheden blev i stigende grad rettet mod politikerne, som mange mente, havde ført

en for dårlig forhandlingspolitik.

Eksempelvis kom en pensioneret oberstløjtnant i oktober 1918 i dagspressen med så skarp en kritik af regeringen, at denne lagde sag an mod oberstløjtnanten, der blev idømt 4 måneders fængsel for sine ud-

talelser.

Men han fortrød ikke sin kritik og ankede dommen, for som han udtalte, så ville dette give ham endnu en mulighed for at luftte sine synspunkter for offentligheden.

Retssagen blev først endelig afgjort i januar 1920, hvor straffen blev nedsat til 3 måneders fængsel.

Flensborg Avis 21. januar 1920

Navnet på denne oberstløjtnant var **Harald Jenssen-Tusch**.

Foreningen stiftes

Harald Jenssen-Tusch, blev Slesvig-Ligaens første formand, ja, i begyndelsen hed foreningen slet ikke sådan, men

**LIGAEN DANMARK –
DANEBROG –
DANEVIRKE**

Jenssen-Tusch havde mange sympatisører, og sammen med et halvt hundrede kendte personligheder stiftede han på et møde 26. januar 1920 i Grundtvigs Hus i København foreningen, hvis navn man i daglig tale forkortede til

Ligaen D.D.D.

Senere blev foreningens navn ændret til Slesvig-Ligaen.

Foreningens formål var at arbejde for en genforening, så i det mindste Danevirke kom tilbage til Danmark. Dette formål afspejlede sig jo også tydeligt i foreningens navn.

Foreningen opfordrede i skarpe vendinger folk til at melde sig ind for at »protestere mod lem-læstelsen af vort gamle kronland, Sønderjylland«, og efterhånden sluttede flere og flere landet over sig til foreningen.

Foreningens formålsparagraf kan i korthed beskrives som todelte, nemlig:

1. En genforening af Sønderjylland.
2. Støtte mindretallet i Sydslesvig indtil denne genforening kunne finde sted.

Der var dog rundt om i landet også oprettet andre mindre grænseforeninger, og i slutningen af 1920 sluttede de fleste af disse foreninger sig sammen til en fælles forening med navnet »Grænseforeningen« – en forening, der jo også eksisterer i dag.

I efteråret 1920 udkom det første nummer af Ligaens medlemsblad, som fik navnet

THYRAS VOLD.

I 1931 begyndte man også udsendelsen af sydslesvigske flyveskrifter i Gottorp amt. De var skrevet på tysk og havde en stor betydning for den nationale vækkelse, der kom i Sydslesvig efter 1945. Udgivelsen blev dog standset af nazisterne i 1937.

Når man læser disse gamle blade og de mange flyveskrifter, som man udsendte, så blev foreningens formål udtrykt i ofte kraftige vendinger som at arbejde for en genforening med »alle lovlige midler«.

Nye vedtægter

Denne uforsonlige og yderligtgående holdning gjorde det nok nogle gange vanskeligt at rekruttere nye medlemmer, men medlemstallet nåede dog i 20'erne næsten 5000.

Formålsbeskrivelsen forblev i sit indhold forholdsvis uændret, selv om den dog i 90'erne blev omformet og blødgjort til noget i retning af at:

»Slesvig-Ligaen ledes af genforeningshåbet og har som formål at støtte danskheden i Sydslesvig«.

Mange mente imidlertid, at en genforening efterhånden var en uaktuel målsætning, hvorfor bestyrelsen med formanden Ingvar Bro i spidsen i 1999 foreslog en vedtægtsændring, hvor denne målsætning blev fjernet fra formålsparagraffen og i stedet flyttet til indledningen af vedtægterne.

Det gav anledning til en meget heftig debat på landsmødet, og først på et ekstraordinært landsmøde lykkedes det at få godkendt nye vedtægter.

I disse blev den omstridte formålsparagraf omformet og indsat i vedtægternes overskrift, der fik følgende ordlyd:

Vedtægter for Slesvig-Ligaen

Slesvig-Ligaen er stiftet i København den 26. jan. 1920 med genforeningshåbet som grundlag.

Og selve formålsparagraffen fik denne udformning:

§ 2 Formål

Slesvig-Ligaen har til formål at støtte det danske mindretal i Sydslesvig

- ved at oplyse om Sydslesvigs historiske og folkelige fællesskab med Danmark
- ved at yde kulturel og økonomisk støtte til det danske arbejde i Sydslesvig, især i den sydlige del af Sydslesvig
- ved at hjælpe med at bevare ejendomme på det danske mindretals hænder.

FORMÆND 1920-2020

2019-	Horst-Werner J. Knüppel
2014-2019	Anne-Marie Thorup
2000-2014	Flemming Radsted Madsen
1996-2000	Ingvar Bro
1990-1996	Jørgen Gjedsted
1947-1990	Peter Kragelund
1935-1947	Hector Boeck
1922-1935	N. F. S. Dahl
1920-1922	H. Jenssen - Tusch

FORENINGENS VIRKE FØR OG EFTER 1945

Når man ser tilbage på ligaens nu 100 årige historie, så er der en slags skel i dens virke omkring 1945.

Mange havde jo håbet på, at Sydslesvig ved fredsslutningen efter 2. verdenskrig kunne komme tilbage til Danmark. Men da dette ikke skete, skiftede foreningen ligesom arbejds metode.

I stedet for den verbale kamp for en genforening gik man nu over til at støtte mindretallets arbejde med helt konkrete projekter.

Det var overvejende opgaver i den sydlige del af Sydslesvig, hvor den danske stat ikke så sig i stand til at yde økonomisk støtte til skoler og forsamlingshuse.

Her kom formanden gennem 43 år, Peter Kragelund, til at spille en væsentlig rolle.

I gamle protokoller er beskrevet spændende opgaver fra tiden efter krigen, og et »kontoudtog« over nogle af de væsentligste og mest synlige er nedenfor nævnt:

1946: Støtte til den nyoprettede danske skole i Damholm.

1949: Støtte til oprettelse af en dansk skole i Askfelt.

1949: Slesvig-Ligaen bygger en dansk skole i Egernfærde.

100 år af Slesvig - Ligaens historie

1954: Slesvig-Ligaen bygger en dansk skole i Risby.

1956: Slesvig-Ligaen bygger forsamlingshus i Holtenå.

1962: Slesvig-Ligaen køber og istandsætter Paludanushuset i Frederiksstad. Huset skænkes herefter til de danske i byen.

1974: Støtte til opførelse af »Margrethe-Gården» - ældreboliger i Slesvig.

1993: Støtte til opførelsen af en helt ny skole i Jernved.

1994: Støtte til indretning af Medborgerhuset i Egernførde.

1999: Støtte til Amtmandsgården i Rendsborg

2000: Støtte til nyopførelse af Askfeldt Børnehave

2007: Bygger Det Danske Hus i Sporskifte ved Flensborg

2017: Bygger Spejderhuset i Sporskifte.

Slesvig-Ligaen i dag.

Samtidig med de nævnte større projekter, så yder Slesvig-Ligaen også i det daglige støtte til danske institutioner, foreninger og udvalg.

Det kan være til nye sangbøger, et legeredskab i en skolegård eller børnehave eller til hjælp til en skoles EDB-udstyr - listen er lang!

Også til det humanitære arbejde i Sydslesvig gives der et årligt tilskud.

Til større projekter foretages der i regelen landsindsamlinger, hvortil der trykkes en lille

folder, som udsendes sammen med Thyras Vold.

Der ligger altid ønsker om støtte på foreningens bord, og med medlemmernes hjælp lykkes det i stor udstrækning at imødekomme disse – ofte dog kun delvist som en hjælp til selvhjælp.

Som medlemskontakt udgives bladet Thyras Vold, der samtidig tjener som informationskilde til det omgivende samfund.

Tidligere udkom bladet 4 gange årligt, men grundet de stigende portoudgifter udkommer bladet

nu kun 2 gange årligt, men samtidig er sidetallet dog forøget væsentligt, så det årlige sidetal er større, end tidligere. Samtidig har Slesvig-Ligaen fået en hjemmeside på internettet. Her kan man løbende holde sig orienteret og også læse både den aktuelle udgave af bladet samt ældre udgaver.

Slesvig-Ligaen har således i årenes løb søgt at tilpasse sig det danske mindretals vilkår, og idet daglige arbejde mærker vi, at der er brug for os.

Med håbet om, at Slesvig-Ligaen også fremover vil formå at tilpasse sig de aktuelle vilkår, ønskes foreningen tillykke med de 100 år.

Med venlig hilsen

Willi Hansen

En vandring omkring Vindeby Nor ved Egernførde (Windebyer Noor)

Vi parkerer bilen på Jes Kruse-Skolens parkeringsplads på Hans-Christian-Andersen-Weg nr. 2 i Egernførde (Eckernförde) en lørdag morgen.

Her stiger vi ud af bilen med gode vandresko på samt madpakke og drikkevarer i en lille rygsæk, for nu skal vi på vandretur langs med den helt vidunderlige, 10,7 km lange vandresti omkring Vindeby Nor, der fører os igennem den dejligste natur samtidigt med, at man passerer og næsten kan røre ved markante historiske minder.

Vi går i retning mod Noorstraße og krydser B 76. Lige på den anden side af vejen spadserer vi ad en sti ned til Noret og passerer Mahrts fiskeriforretning.

Fiskerfamilien Mahrt er den eneste familie, der må fiske i Noret, og det nu i tredje generation siden 1957.

Kort over vandreruten omkring Noret.

En helt anden verden

Så er vi pludselig i en anden verden, for vi ser den store vidunderlige sø, Noret, på venstre side og et væld af kolonihaver på højre side. Hvad gemmer Noret mon på?

Det er faktisk ret dybt.

Det dybeste sted er på 14 meter. Søen og bredden er ca. 400 ha stor og giver husly til et væld af dyreliv. Her kan der først og fremmest nævnes karper, som der er mange af, der stikker rygfinerne op af vandet, når det er rigtig varmt.

Ligeledes er der aborrer, brasen, ål, sild, laksørreder, helte, gedder, geddeaborrer, havkatte, hvidfisk m. fl.

Et misundelsesværdigt sted at have et kolonihavehus

»Der gad vi godt have et!« siger vi til hinanden, »men det er nok svært at erhverve et sådan et attraktivt sted« tænker vi så. Vi følger stien mod vest og skal først gå et kortere stykke ad en almindelig sti, derefter så ca. 4 km ad den forhenværende, nu nedlagte »Kleinbahn«-rute, indtil vi kommer til søens ende syd for landsbyen Kokketorp (Kochendorf). Vi går forbi en fitness-træningsplads og afprøver nogle af redskaberne med mere eller mindre held. Undervejs ser vi mange infoskilte, der blandt andet fortæller om den forhenværende »Kleinbahn«-rute, der blev

nedlagt i 1954 og om netop den lille plet, man lige passerer.

Udskåret ugle af dødt træ

Lokale kunstnere har udskåret figurer ud af udgåede træer. Vi imponeres blandt andet over en kæmpeugle, der er skåret mesterligt ud med en motorsav, formoder vi. Skiltene undervejs fortæller også om den utroligt mangfoldige flora og fauna omkring søen, og at det, de fortæller, er sandt, kan vi se med egne øjne.

Naturens mangfoldighed

Vi ser svaner, ænder, blyshøns, canadagæs skarve, hættemåger, solsorte, spurve, fiskehejrer og mange flere. Vi hører en spætte i det fjerne, og vi tæller en gøgs kukken for at få at vide, hvor gamle vi vil blive. Undervejs er der sat overdækkede bænke hen, så den trætte vandringsmand/-kvinde kan hvile de mødige ben og bare kan nyde naturen, mens han/hun spiser sin madpakke. Men man kan også spise af naturens frugter undervejs. Der er nok af mirabelletræer, vilde kirsebær, hindbær, brombær, hyben og vilde æbler. Enkelte skovjordbærplanter ses også her og der. Der er yderligere slåenbuske, hasseltræer og hyld undervejs, som man kan høste af i efteråret.

Selve navnet Vindeby Nor (Windebyer Noor) rummer en historie i sig selv.

En del af vandreturen er den europæiske vandrevej, der er afmærket med et hvidt kryds.

Vindeby og Noret

betyder Venderby. At der har boet vendere her netop i Vindeby er helt sandsynligt. Dannevirke skulle netop også beskytte mod venderes angreb. Anden halvdel af navnet Vindeby Nor fortæller, at vi går omkring et nor, det vil sige en lille sø med en udgang til havet. I tidligere tider var Noret en del af Egernførde bugt, men den blev mere og mere aflukket på grund af sandaflejringer, og i 1928 lukkede man så den sidste åbning til nuværende Egernførde bugt, således at den nu kun er forbundet underjordisk med Østersøen og faktisk er blevet til en brakvandssø. På sandaflejringerne byggedes den nuværende Egernførde by i middelalderen.

Beboelse i fortiden

Mon der har været beboelse her omkring noret i stenalder, bronzealder, jernalder og vikingetid? Det er der mange tegn på, for der er fundet rester af både stenalder og jernalderbopladser på området. I selve søen (noret) fandtes der to nu

Stien fører os forbi de skønneste kolonihavehuse

vanddækkede tidligere holme, der bærer spor af jernalderboplads. På stien er der markeret et sted, hvor der har været en kæmpe køkkenmødding i stenalderen. Man kan se, at vores forfædre har smavset i sig med muslinger, skaldyr og snegle. Der er ligeledes noget, der tyder på, at der har været en lille vikingehavn lige for enden af Østervolden helt oppe i den nordøstlige side af noret. Ja, det er naturligvis helt sandsynligt.

Leif bestiger Østvolden ved Mølskov / Möhlhorst

Helt oplagt har det været nødvendigt at have en havn her, så varer kunne transporteres ad landvejen langs med Østervolden til Slien.

Ja, så der er jo også de makabre fund af moselig i Vindeby (Windeby) samt den berømte Østerbymand med sveberknuden i håret fra Østerby (Osterby) samt moseliget, manden fra Damtorp (Damendorf) lige i nærheden, der vidner om beboelse her i bronzealder og jernalder. Alle moselig kan beses på Gottorp Slot.

Østervolden

Østervolden? Hvad er nu det, er der måske nogle, der vil spørge. Ja, det er den helt østlige del af Dannevirke, der ikke er så kendt endnu. Forskere mener, at den er ca. fra 6-700-tallet og at den har været en del af det kendte Dannevirke. Den skulle simpelthen beskytte Svansø.

Østerbækken ved Mølskov / Möhlhorst

Når man nu lige er dernede ved Egernførde, burde man tage et smut med bilen hen til Mølskov (Möhlhorst) for at se på et stykke af Østervolden. Lige uden for afslutningen af Østervolden ved Vindeby Nor, der ikke mere er synlig netop lige dér, ligger den store røde granitkampesten, der er kommet hertil med istidens store ismasser. At den er hvid nu, skyldes fugleklatter, specielt mågernes og skarvenes, der ynder at sætte sig på den store sten, der nu i folkemunde kaldes for Djævestenen. Men Østervolden har nu også været ret imponerende, da den endnu var i brug.

Mange markante steder undervejs

Undervejs på vores vandretur passerer vi flere markante steder. Her kan nævnes Carlshöhe, der var en militær kaserne, men nu er omdannet til et stort mondænt boligkompleks, et kunstnerkvarter, ja faktisk til en helt ny bydel i Egernførde. Så skimter vi det kendte gods Snap (Schnaap) på højre side. Her var der en vandmølle, der var i drift indtil 1920. Vest for søen ligger den smukke landsby Kokketorp (Kochendorf) som er placeret midt i Østervoldens forløb.

Har man rundet Noret, ligger landsbyen Friedland på højre side, og er man nået ned til Vindeby (Windeby), ligger det nyrestaurerede gods Vindeby lige på den anden side af landevejen. Man fortsætter et par kilometer mod øst langs med landevejen på den kombinerede cykel- og vandresti og kommer så snart ind i Egernførde igen og går forbi byens smukke og bemærkelsesværdige havn, hvorefter man atter når sin parkeringsplads ved Jes Kruse-Skolen i Egernførde.

*Kig ud over Vindeby Nor.
I baggrunden til venstre ses den hvide sten.*

Det er en fantastisk dejlig og spændende tur, som man ikke skal snyde sig selv for. Og turen er skiltet så godt, at man ikke kan tage fejl. Husk nu også at tage en tur til Østervolden.

God fornøjelse!
Ami og Leif Jessen

SSWs klimaindsats ved Det Danske Hus og Spejderhuset i Sporskifte

SSW-Sporskifte dlstrikt har gjort en stor indsats for at værne om miljøet omkring Det Danske Hus i Sporskifte.

I januar 2019 opsattes på initiativ af Siggie Pfingsten en uglekasse ved indgangen til Mückenteichwald - ca. 200 m fra Det Danske Hus.

På samme persons initiativ byggede bestyrelsen i juli 2019 et insekthotel lige på volden, der afgrænser græsplænen bag parkeringspladsen fra Mückenteichwald. I marts donerede lokalforeningens kasserer, Rainer Schöpp, et egetræ, der blev plantet på volden foran Spejderhuset.

Og sidst, den 1. oktober plantede SSW på Siigis initiativ to birketræer på græspæ-nens vestvendte voldside.

En gruppe børnehavebørn og skoleelever samt skoleinspektør Kaspert Heilmann og børnehaveleder Gisela Ahlbory var mødt op for at aflevere flotte plakater og læse selvforfattede digte op.

Det blev til et flot event. Hvert barn fik et æble som belønning.

Siggie og Inger Pfingsten stopper i bestyrelsen på næste generalforsamling grundet flytning til Bov i Danmark.

Det bliver et stort tab for bestyrelsen.

Red.

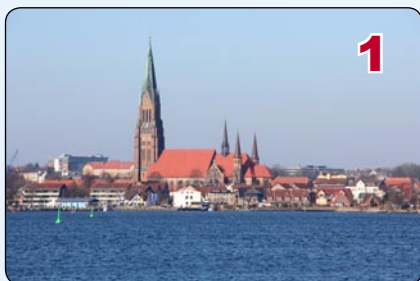
Kender du Sydslesvig?

Hvor godt kender du Sydslesvig?

Prøv om du kan få tekster og billeder til at passe sammen.

Alle billederne har været bragt i Thyras Vold indenfor de seneste 7 år.

Skulle du ikke have tidligere blade, så kan du finde dem på Slesvig-Ligaens hjemmeside:
www.slesvigligaen.dk under "Arkiv".

Fotos: wh

Indsend din løsning til:

Anne-Margrete Jessen, Haferstiege 20, D-24941 Flensburg

så vi har løsningen senest 19.12.2020.

Blandt de rigtige løsninger trækker vi lod om disse tre præmier:

Nr. 1: En Slesvig-Liga-Plakat - Nr. 2 og 3: Et flot bordflag.

Teksten herunder hører til billede nr.	NR.
Istedløven, Flensburg	
Slesvig domkirke	
Gottorp Slot, Slesvig	
Danevirke	
Den Danske Kirke i Egernførde	
Risum Skole	
Mindesmærket for slaget ved Sehested 1813	
Det danske mindesmærke ved Sankelmark	
Jernved Danske Skole	

Navn:	
Gade:	
Postnummer:	
By	
Telefon:	
E-mail:	

Til minde om de danske ofre for bombeangrebet i Flensborg, den 19. maj 1943

Rædselen, sorgen og smerten over den store katastrofe, der fandt sted i Flensborg den 19. maj 1943, har, da 270 flensborgere, heraf 14 danske børnehavebørn i alderen 2-6 år, en lille dansk skoleelev på 7 år og to pædagogmedhjælpere fra Ingrid-Hjemmet i Flensborg blev bombedræbt i et lille beskyttelsesrum i en nærliggende gade, har endnu ikke lagt sig i dag.

Den 19. maj 1943 smed de Allierede via 55 amerikanske bombefly 500 bomber over Flensborg Skibsværft, der fremstillede u-både. Ulykkeligtvis kostede dette angreb også mange civile tab.

Den daværende børnehaveleder af Ingrid-Hjemmet, Alberta Nielsen, var ikke til stede. Hun var taget til tandlægen netop denne dag, og i stedet for hende vikarierede den 16-årige Wanda Radzewski og hendes mor Martha Radzewski, der skulle passe børnene. Der var 24 medlemmer af det danske mindretal, der mistede livet under bombardementet. Her kan nævnes en 85-årig enke, 2 kvinder i arbejdsdygtig alder, et ældre ægtepar, en ældre mand, en 16-årig dreng, der lige havde forladt Duborg-Skolen, 14 børnehavebørn fra Ingrid-Hjemmet i Batterigade, en syv-årig storebror til

en af børnehavebørnene og Wanda og Martha Radzewski. 2 børnehavebørn overlevede. Det var ufatteligt smerteligt, og smerten og sorgen føles stadig intenst, når man i Sønderjysk Årbog 2014 læser om det forfærdelige bombeangreb, der skete i Flensborg i 1943. Den utroligt læseværdige og særdeles grundigt og omhyggeligt researchede artikel er skrevet af historiker ph.d Merete Bo Thomsen ved forskningsafdelingen på Dansk Centralbibliotek i Flensborg, og hendes artikel danner kilde til teksten foroven.

Gravstederne med mindestenen og mindekorsene for de små børn befinder sig på Fredshøjens Kirkegård, Friedenshügel. De er lette at finde. Går man ind ad sideindgangen ved Citti-Markt og følger stien, passerer man først de jødiske og muslimske

gravsteder. Her finder man også en plan over hele kirkegården. På planen finder man børnehavebørnenes grave, der er afmærket med »Dänischer Kindergarten«. Når man besøger gravstederne, lægger man mærke til, at der stadig lægges blomster og legetøj og tændes lys for ofrene.

I sit varme budskab til Sct. Georgs Gilderne i Norden og Litauen i 2014 skriver fhv. re-

daktør for Flensborg Avis og landdagsmand for SSW, Karl Otto Meyer (1928-2016) om spejdernes vigtige rolle i begravelsesceremonien på kirkegården ved Fredshøjen i Flensborg den 24.5.1943 og om, hvad det betød for ham og hans spejderkammerater at være med til at bære kisterne med de dræbte børnehalebørn. Dengang var Karl Otto Meyer blot 15 år gammel.

De danske ofre blev nemlig begravet ved en egen dansk begravelse og uden det tyske obligatoriske »Heil Hitler«. Det havde forældrene og arrangørerne frabedt sig.

Karl Otto Meyers bemærkelsesværdige Sct. Georgs-Budskab for 2014, beskriver blandt andet spejdernes deltagelse i begravelsen. Budskabet bar overskriften »Pligten overfor egen samvittighed« og det kan læses her [forneden](#). Beretningen om spejdernes indsats er skrevet i kursiv.

Red.

Pligten overfor egen samvittighed wh

Spejderbevægelsen har betydet meget for mig og mit liv, og den har derfor en stor plads i mit hjerte. Min bror Henry var spejder og spillede basun i Spejderorkesteret Hejmdal i Flensborg. Jeg blev også spejder og kom med i orkestret, hvor jeg spillede kornet. Lærer Oskar Nielsen var dirigent for Hejmdal, hvor jeg var med indtil 1944, og det var en herlig

Karl Otto Meyer

tid. Vi spillede til årsmøderne i Sydslesvig, til julefester og andre festlige lejligheder. Vi blev godt modtaget overalt, hvor vi spillede, og vi fik meget bifald for vores musikalske ydelser. Som tiden gik, gjorde krigen et indhug i vores rækker. De ældste blev indkaldt, og der var kun de yngste tilbage.

Da Oskar Nielsen måtte forlade Sydslesvig, overtog redaktør Walter Lange dirigenthvervet. Da Walter Lange blev indkaldt, blev lærer Hans Futtrup dirigent, så Hejmdal Orkestret eksisterede under hele krigen. Hejmdal troppen var delt i to patruljer, og vi havde et helt normalt spejderliv med møder, ture, øvelser og lejrophold. Spejderkorpset i Sydslesvig havde kontakt med de gule spejdere (DDS) i Danmark, og vi var med dem på lejre i Sandbjerg og ved Roskilde Fjord. Samværet med de danske spejdere gav os et indtryk af forholdene i Danmark under den tyske besættelse.

Den 19. maj 1943 blev skibsværftet i Flensborg angrebet af engelske flyvere. En bombe ramte det offentlige beskyttelsesrum, hvor børnene og personalet fra den danske børnehave i Batterigade havde søgt tilflugt. 15 børn og to voksne mistede livet. Det var så meningsløst. Der opstod problemer omkring bisættelsen af de omkomne børn. Hvem skulle bære de små børn til graven? Børnenes fædre og ældre brødre var indkaldt. Skulle de officielle ligbærere bære kisterne, ville de efter nazistisk skik »heile« ved graven. Det kunne vi ikke gå med til, så det blev aftalt, at vi spejderdrengene skulle bære de små børn til graven. Der skulle 6 spejdere til at bære en kiste, og der var 15 kister. Så mange spejdere var vi ikke, så vi måtte bære flere gange. Da vi skulle gå fjerde gang, kom vor tropsfører Hans Futtrup hen til os og spurgte: »Kan I klare det drenge?« Vi svarede: »Ja, vi kan!«

Vi klarede det, men det var svært. Ingen af os, som var med til at bære, har glemt denne dag. Når vi påtog os opgaven, var det ikke kun for at hjælpe de ramte familier og for at vise respekt overfor de små døde børn, men også, fordi vi ikke ville, at der skulle »heiles« over deres grave. Her mødte vi vort evige problem: Var det rigtigt at være loyal over for det nazistiske Tyskland og acceptere kravet om pligtens bud for at bevare retten til hjemstavnen? wh

»Nach Frankreich zogen zwei Grenadiere«, de var fanget i Tyskland under krigen. Lektor Otterstrøm var vores sanglærer. Han lærte os sangen. Vi kendte den fra krigens tid, da sandheden var kendt. Sangen var fra digteren Heinrich Heine. De to søskendes skæbne, der omtales i sangen, var kendt i vor familie, der så absolut så en fare i nazismen. Jeg husker denne sang, fordi den optog os meget. Vi sang sangen, fordi den sagde os noget. Det var ikke kun en sang om to soldater, men det var en sang, som sagde os noget: om kampen for frihed og ret.

Det var alt dette, der førte til, at jeg besluttede mig for at flygte. To personer fra spejderbevægelsen ville hjælpe mig over grænsen. Jeg gjorde nu alt klar til flugten. Der var forskelligt at ordne. Blandt andet skulle spejderkorpset have min spejderuniform tilbage, for

uniformer var en mangelvare, og en anden kunne få glæde af den. Den 16. januar 1945 var alt klart, og takket være de to: Hans Futtrup og Aage Frøsløv Christenen lykkedes det at komme over grænsen. Jeg skylder dem en stor tak, for de løb en stor risiko. Tænk, hvis de var blevet taget under flugten?

Det ville have ført til en dødsdom for mig, men sikkert også for de to personer, som havde hjulpet mig. Man kan selvfølgelig spørge, hvorfor vi løb denne risiko? Dertil er at sige: »Én gang spejder, altid spejder!« Det er faktisk det eneste svar, jeg kan give. Så er der jo også alt det, jeg har nævnt før. Min opdragelse hjemmefra. Vor antinazistiske holdning, alt det jeg måtte opleve, da jeg var i Polen og så, hvordan polakkerne blev behandlet. De blev slået med en pisk, hvis de ikke tog hatten af for en tysk officer. Alt dette førte til, at man

simpelthen ikke orkede mere. Derfor flugten til Danmark og medlemskabet af den danske modstandsbevægelse. Man kunne simpelthen ikke mere, fordi ens samvittighed sagde et afgjort: »Nej, nu er det nok!«

Der skal lyde en stor og hjertelig spejderhilsen fra en gammel spejder i Sydslesvig til alle Sct. Georgs Gilderne i Skandinavien.

Og så kommer det egentlige Sct. Georgs Budskab i denne lille beretning: Måtte vi alle bestræbe os på at handle efter vores egen samvittighed - også i kommende tider.

Der er stærkt brug for spejder- og gildeidealer i vores tid.

Vær beredt!

23. april 2014

Karl Otto Meyer

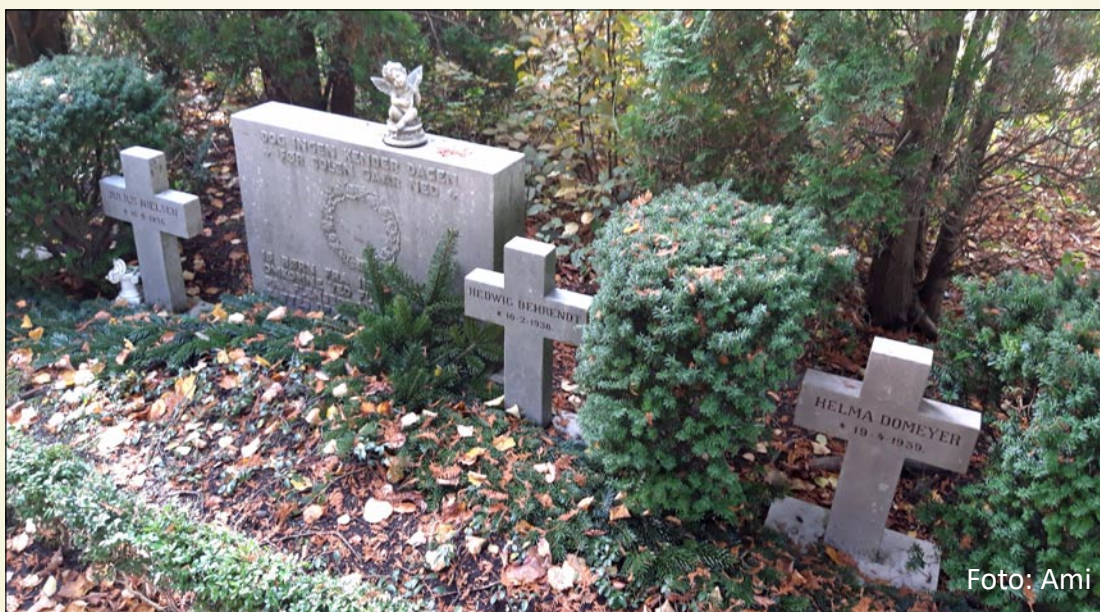

Foto: Ami

Et nyt mindretalscenter i Sydslesvig

En nedlagt tysk skole bliver forvandlet til dagtilbud, skole og foreningslokaler.

Skoleforeningen er i gang med at skabe et mindretalscenter for den nordvestlige del af Sydslesvig i Vimmersbøl (Wimmersbüll) i nærheden af Humtrup. Til det formål købte Skoleforeningen i 2017 en nedlagt skolebygning i Vimmersbøl, som ligger i Sønder Løgum kommune.

- Set med Skoleforeningens øjne kommer de nye faciliteter være et godt samlingssted for mindretallet. Pædagogisk styrker det området, og gøre det mere attraktivt for mindretallets familier og vores personale. Til skolen hører også gode idrætsfaciliteter og vi er overbeviste om at vi i samarbejde også kunne skabe gode rammer for foreningslivet her, siger Skoleforeningens formand Udo Jessen.

Ved hjælp af modernisering, ombygning og udvidelse bliver det muligt at sammenlægge fire institutioner fra omegnen, Bavnehøj-Skolen, Vidingherreds Danske Skole, Humtrup Børnehave og Aventoft Børnehave. Med projektet skabes der mulighed for dagtilbud med plads til 88 børn (én vuggestue-gruppe, to aldersintegrerede grupper og to børnehavegrupper), skole med plads til 6 klasser og SFO med 50 pladser, samt mange muligheder for det danske foreningsliv i området. Med den eksisterende store sportsplads er der desuden masser af muligheder for fx. atletik eller andre udendørsaktiviteter, endda med belysning om aftenen.

I et første skridt er Bavnehøj Skolen i Humtrup og Nykirke Danske Skole allerede sammenlagt til én ny skole. 5. og 6. trin findes allerede på Vimmersbøl matriklen siden efterår 2019, resten af skolen flytter ind i den nærmeste fremtid når 1. byggeafsnit er helt afsluttet. Den er blevet forsinket blandt andet på grund af Corona-pandemien.

I 1. byggeafsnit er skolefløjen sammen med SFO blevet moderniseret og har fået en tilbygning mellem hoved- og sidebygningen, som rummer et bibliotek og videnscenter. Opførelsen af elevatoren og nybygningen af et handicap-wc kompletterede skolen til en brugervenlig bygning. Dette inklusions-tiltag sørger for, at ikke kun skolen, men også daginstitution kan bruges uden indskrænkninger.

I det 2. byggeafsnit skal bygningens østfløj bygges om efter dagtilbudsbehov. Derudover er der planlagt en tilbygning som kommer til at rumme yderligere to aldersintegrerede børnehavegrupper. Når byggeafsnittet er afsluttet, bliver Humtrup Børnehave og Aventoft Børnehave samlet til en pædagogisk enhed med masser af muligheder for fremtiden og for det pædagogiske virke.

I den sidste byggefase er ønsket at etablere et område, som kan rumme mange forskellige slags aktiviteter i og udenfor skolens og dagtilbuddets åbningstid.

*Daniel Dürkop
Fokus redaktør*

Min vej til Sydslesvig og det danske mindretal.

af

Thomas Hougesen

Tirsdag den 14. november år 2000 sad jeg ved mit skrivebord i Kolding, hvor jeg var ansat som kursusleder ved AF (Arbejdsformidlingen) og stod for at give arbejdsløse et godt udgangspunkt for at søge et nyt job.

Pludselig siger min kollega Marianne Refslund:

»Thomas, der er en stilling syd for grænsen som MBU-konsulent (Menighedernes Børne- og Ungdomskonsulent i Sydslesvig)«

Mit svar var: »Hvorfor mener du, det er lige mig?«

»Ja, men du er selvskrevet – din far var præst – du er organist, kordegn, har læst teologi og har arbejdet med børn og unge i din fritid.

Du skal søge denne stilling.«

Det fik mig til at tænke over min barndom og tiden op til
»du skal søge denne stilling«

Jeg er opvokset i en kristen familie med 5 søskende. Fra jeg var 5 år og indtil mit fyldte 18 år, boede vi i den gamle skole i Nr. Årslev.

Min mor var sygeplejerske og arbejdede på sygehuset i Hornslet, og min far var skolelærer i Assentoft.

Min far var også kirketjener i kirken og en dag spurgte han mig:

»Kan du ikke spille på orglet i kirken?« Det skal lige siges, at jeg begyndte på klaverundervisning som 7 årig, og jeg var 11 år, da min far spurgte mig. Helt klart kunne jeg det – der var ingen betænkeligheder, og jeg fik desuden 100 kr. om måneden!

»Men hvordan spiller man på et orgel?« var mit spørgsmål.

»Det kan Bent Frederiksen i Sct. Mortens Kirke i Randers lære dig«, og sådan blev det.

I vort hjem blev der sunget og holdt bibelmøder med mange

unge, og vi oplevede et fantastisk fællesskab, som vi kom til at savne, indtil vi kom til Sydslesvig.

Min faster var kaptajn i Frelsens Hær i Randers, og her stod vi brødre og sang »Som en herlig Guddomskilde« også kendt som »Perleporten« og mange andre sange.

Kort mit CV:

Konstabel i flyvevåbnet fra 1970 – 1973.

Student i 1976 og derefter på bryllupsrejse til Israel, hvor vi arbejdede i Kibbutz Ramda David.

Min forældre flyttede til Skibsted som præstepar, og vi flyttede til Holstebro, hvor min kone blev uddannet til sygehjælper.

Vi flyttede i 1978 til Skibsted, hvor jeg blev ansat som organist i 3 kirker (Skibsted, Lyngby og Terndrup), og her dannede min kone og jeg et pigekor i

13 UNGE PÅ TUR TIL SVERIGE

alderen 12 – 16 år. Det var en dejlig tid, og vi fik lært, hvad det vil sige at arbejde med unge, og hvad der kræves, nemlig ærlighed, kærlighed, tålmodighed, tillid og ikke mindst at turde vise sin tro – at kunne sige »jeg tror« og ikke mindst, hvad det betyder for unge at være i et kristent fælleskab og samtidig være ung og leve og gøre alt det, unge gerne vil uden at få dårlig samvittighed i forhold til »det kristne fælleskab«.

I 1981 flyttede vi til København, hvor jeg startede i politiet, og vi blev i København indtil 1985, hvorefter jeg fik ansættelse ved Tønder politi.

Eccolet manglede en afdelingsleder i 1991. Jeg søgte stillingen og blev ansat med tjeneste i Bredebro-afdelingen, og her var jeg indtil udgangen af 1996. I denne periode af mit arbejdsliv lærte jeg at have med voksne at gøre på godt og ondt, og det var en helt anden rutine end i mit politiarbejde.

Aabenraa Kommune søgte en streetworker, og jeg blev ansat

den 1. februar 1997.

Her arbejdede jeg et år med narkomaner og psykisk syge. Det var en periode i mit liv, hvor jeg fik kendskab til livets skyggesider og erfaring i, hvordan og hvorledes man arbejder med denne gruppe af samfundets udstødte.

Vi flyttede til Abild ved Tønder i 1986 og boede her indtil min ansættelse som MBU-konsulent i Sydslesvig.

Vi var med til at starte Abild Byfest og deltog aktivt i det frivillige foreningsliv og jeg blev medlem af og formand for Abild Idrætsforening i mange år. Ligeledes var jeg fodboldtræner for et drengehold. Vore to drenge var aktive ved spejderne og idrætsforeningen i Abild.

Indtil 2001 var jeg organist ved Ravsted Kirke. Min fritid brugte jeg på at læse teologi ved Århus Universitet, og ved Ribe Lærerseminarium tog jeg uddannelse som voksenlærer.

»Du skal søge stillingen!«

Jeg søgte stillingen og fik den med ansættelse pr. 1. februar 2001 som DKS's Børne og Ungdomskonsulent med ansættelse ved SdU.

Mit arbejdsområde rent geografisk var »Sydslesvig« fra grænsen til Ejderen.

Som konsulent arbejdede jeg med Konfirmandlejre, børneklub, minikonfirmander, kirke/skole-samarbejde, musicals, julevandring, påskevandring, ungdomsgudstjenester, materialesamling/bogudlån, salmesang, gudstjenester i Slesvig Domkirke (tunger af ild – Luther I Slesvig Domkirke), kurser, foredrag, ungekonferencer med gymnasieelever nord og syd for grænsen om »Viden og Tro,« konfirmandundervisning og ikke mindst MBU's ungegruppe Ten Sing, som jeg startede i 2001.

Jeg arbejdede også med unge i alderen 16 – 20 år, der mødtes én gang om ugen på Aktivitetshuset (et hus der tilhører SdU). I tiden fra 2001 og til 2020 har

jeg haft ca. 120 unge i gruppen.

En del af de unge blev indtil 2014 sendt til Brorsons Kirken i København for at lære noget om, hvordan man laver gudstjenester med og for unge.

I dag består gruppen af 14 unge fra Flensborg – Satrup og Sdr. Brarup.

En af de helt store og spændende opgaver som MBU-konsulent har været planlægningen og optagelsen af en film om pinse.

Hvorfor en film om pinse?

Over kirkeåret er der fastsat en række »festdage«. De fleste ved nok, hvorfor vi holder jul og påske, men når det gælder pinse, kniber det lidt med forståelsen.

Ideen til filmen opstod i forbindelse med projektet »Tunger af ild«, hvor biskop Niels Henrik Arendt prædikede i Slesvig Domkirke og bla. Illustrerede pinseunderet ved at spy ild i Domkirken, hvorved titlen på filmen opstod.

Pinse og Helligånden er temaet i filmen, der henvender sig til

unge. Foruden biskop Niels Henrik Arendt medvirkede 9 unge/konfirmander fra forskellige egne af Danmark og Sydslesvig. Filmens varighed er på 16 min.

Filmen blev optaget og redigeret af Bjørn Olsen fra TV-SYD og med en redaktionsgruppe fra forskellige kirkelige retninger.

De unge og os, der arbejdede med i projektet, oplevede Helligånden »in real«.

Det var en øjenåbner for os alle.

En november aften i 2012 ringede provst Viggo Jacobsen til mig og spurgte:

»Thomas sidder du ned«? Mit svar var »ja nu gør jeg«.

»Thomas vil du være præst«? Mit svar: »Hvordan«?

»Jo, nu skal du høre«. Og så fortalte Viggo Jacobsen, at han og en kollega havde været sammen med biskop Niels Henrik Arendt i Luthers Wittenberg og en aften med hyggeligt samvær kom ideen til, hvordan jeg kunne blive præst. Det skete ved hjælp af en kaldsparagraf, og jeg blev ordineret i Hellig-

åndskirken og senere indsat på min fødselsdag den 29 marts 2013 som præst ved Sporskifte danske Menighed.

Min kone blev optaget på pædagogseminariet i Aabenraa og arbejdede med fortrinsvis SFO-børn, og jeg havde stor glæde af Birthes støtte som sparringspartner i mit arbejde med børn og unge..

Endnu ser vi i et spejl, i en gåde, men da skal vi ses ansigt til ansigt. Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg selv er kendt fuldt ud.

(Paulus første brev til korintherne).

Vores tro er som en gåde og gådefuldt styrer Gud vores liv, og ingen af os ved, hvorhen vi sejler på denne her »hemmelighedsfulde« rejse, som livet er, men pludselig forstår vi hvorfor:

„Livet er fuldt af tilfældigheder, men det er måske ikke tilfældigt, den tilfældige måde, tilfældighederne tilfældigvis kommer på«

Sagt af luftkaptajn Stefan G

ALTER
TYDAL

KONFIRMANDLEJR
TYDAL

HØSTGUDSTJENESTE
SPORSKIFTE

Vejen til Sydslesvig

Rasmussen, der nødlandede et SAS-fly ved Stockholm den 27. december 1991.

Det lå ikke i kortene, at vi skulle flytte til Sydslesvig og arbejde – tilfældigt eller?

Når jeg tænker tilbage, forstår jeg nu, hvorfor jeg skulle ud-danne mig til organist, kordegn og læse teologi.

Det, jeg lovede min far, da han lå for døden i 1981 på Ålborg Sygehus, „at jeg nok skulle blive præst« (som jeg for øvrigt havde glemt alt om) - mindede Birthe, min kone, mig om efter indsættelsen i 2013.

Arbejdet med børn og unge i Sydslesvig har været en stor glæde og berigelse for mig og min familie, og at slutte sit arbejdsliv af med at være præstepar for en menighed i Sydslesvig, var ikke noget, vi havde i tankerne, selvom vi tit havde talt om det.

Det danske sprog, flag og kultur, har fået en helt anden betydning for os, siden vi flyttede til Sydslesvig.

For at bevare den danske kultur – er det nødvendigt, at vi, der arbejder i det danske, er os sprogligt bevidst – fordi det at

tale dansk, er en del af danskheden.

At fastholde det danske sprog er selvfølgelig ikke ensbetydende med, at vi ikke vil tage del i det liv, der endnu en gang leves syd for grænsen i det tyske. Vi er en del af helheden, men et aktivt dansk sprog er vores link til dansk kultur og vort fællesskab med Danmark.

Thomas Kjær Hougesen
Ungdomspræst

»LUTHER I SLESVIG« - 2017

Jes Kruse-Skolen i en Corona tid

af
skoleinspektør Peter Olesen Müller

I midten af marts 2020 cirkulede et rygte om, at den farlige Corona-epidemi havde nået et niveau, så Landsregeringen i Kiel og Undervisningsministeriet ville lukke alle skoler og sende elever og personale hjem for en periode. Rygtet nåede også direktionen i Skoleforeningen, og alle skoler blev bedt om at forberede sig på en nedlukning. Fredag, den 14. marts kom beskeden, og alle elever blev sendt hjem med så mange skolebøger, som de nu kunne bære. Lærerne og alle andre i skolen måtte også forlade deres arbejdsplads næsten øjeblikkeligt. Tilbage blev skoleledelsen, skolesekretæren og skolens pedel. Der blev udtalt et "Betretungsverbot", hvilket betød, at ingen ud over de nævnte tre måtte indfinde sig på skolens område. Og hvis det var absolut nødvendigt, måtte det kun ske efter forudgående telefonisk forespørgsel.

Der sænkede sig en næsten truende stilhed i Jes Kruse-Skolens bygninger. Man så ingen børn eller voksne på matriklen, hørte ingen lyde af glade børnestemmer eller snakken på gangene. Skolen var forvandlet til en spøgelsesbygning. Corona'en havde lagt sin klamme hånd over Hans-Christian-Andersen-Weg. Midt i usikkerheden om epidemiens følger måtte Jes Kruse-Skolen sende en lærer til Risby Danske Skole, Reimo Hinske, som frem til sommerferien blev konstitueret som skoleleder. Jes Kruse-Skolens viceskoleleder gennem 5 år, Kasper Stavnsbo, havde i vinters søgt ny udfordring og blev ansat som skoleleder efter Wolfgang Bradtke i Askfelt. Det betød, at Jes Kruse-Skolen pr. 1. april fik en ny viceskoleleder. Det blev lederen af CFU i Flensborg, Mette Tode, som byder ind med stærke kompetencer og

god erfaring fra Skoleforeningens maskinrum og ydermere er bosat i Egernførde.

Nedlukningen varede i første omgang 7 uger; men heldigvis fortsatte livet ude omkring i de mange hjem, som sender børn til Jes Kruse-Skolen. Corona'en medførte nemlig et tigerspring inden for den digitale læring. Nedlukningen betød hjemmeundervisning og den fremtidssikrede udvikling, som skolens lærere og elever havde arbejdet på gennem de sidste 2 år, kunne nu stå sin prøve. 1. januar 2018 var 7. – 10. årg. gået over til Bring Your Own Device, hvilket betød, at alle elever mødte op med hver sin bærbare computer. I klasseværelserne var der opbygget et trådløst netværk – så godt som forbindelsen nu kunne klare det – og via faste computere og projektorer kunne undervisningen foregå digitalt. Beslutningen om dette skridt ind

i den nye fremtid var truffet af skolens samarbejdsråd støttet af lærere og elever. Det betød ikke, at alle bøger forsvandt, men var en aftale om, at hvor det gav mening, skulle digitale læringsplatforme anvendes. Samtidig gik skolen over til en papirløs kommunikation mellem skole og hjem således, at alle forældre, elever og medarbejdere var koblet op på "Skoleintra" som en fælles kommunikationsplatform.

Dette forarbejde skulle vise sig at være et vigtigt værktøj i skolenedlukningen. De yngste elever fik opgaver sendt via Intra til deres forældre og de lidt ældre kunne selv hente arbejdsanvisninger og undervisningsbidrag via elevintra; mens de ældste havde gavn af et endnu større skridt, nemlig Microsoft 365 og Teams. De digitale muligheder blev udnyttet til fulde, og kompetencerne blev styrket. Situationen viste, at Jes Kruse-Skolen stod godt rustet i en alvorlig situation, hvor Corona'en hærgede.

Skolebygningen var ganske vist tom; men ude omkring blev der arbejdet. Kontakten mellem elev og lærer foregik som nævnt via de digitale medier.

Det var til tider stressende, for computerne ringede ikke ud efter sidste time. Der måtte indføres digitale protokoller og aftales spilleregler for, hvor lang skolearbejdsdagen skulle være. Lærerne havde også en opgave i at sikre, at alle var med. Det betød videokonferencer, chat, mails og beskeder, og hvis der ikke var hul igennem, forsøgte man med mobiltelefon og i enkelte tilfælde også med udbragt post; og det lykkedes. Der var stort set god kontakt til alle hjem, og undervisningen fortsatte. Betinget af situationen dog i et lidt mindre omfang end under normale forhold

Ministeriet i Kiel ændrede i maj opfattelse af, hvad der kunne lade sig gøre i skolen og beordrede matrikelundervisning. Det betød, at eleverne skulle i skole igen, men i første omgang kun i enkelte dage. Det fik navnet matrikelundervisning og var i første omgang kun for skolens yngste klasser. De ældste måtte fortsat blive hjemme, så der ikke var alt for mange elever i skolen på en gang. Der blev øvet håndvask, sikret afspritning og flyttet rundt, så der var behørig afstand mel-

lem eleverne. Gangene i Jes Kruse-Skolen blev ensrettede, og alle pauser foregik ude i skolegården. Morgensang blev aflyst og idræt kun med små bevægelser. Alle disse tiltag skulle minimere smitten. Skolearrangementer og forældreaftener blev fjernet fra kalenderen, og lejrskoler blev afmeldt. Markeringen af 100 året for Genforeningen med et stort anlagt program i skolerne omkring uge 20 svandt ind til et absolut minimum, og i mindretallet blev årsmøderne aflyst. Sommerferien nærmede sig. Dette mærkelige forår og forsommer gik på hæld.

Den sidste uge i skoleåret blev skolen heldigvis fyldt med glade børnestemmer. Smitten var på retur, og skoleporten kunne åbnes igen. Skolelukningen var forbi og hjemmeskolen blev afløst af matrikelskolegang for alle. Sommeren stod for døren.

Efteråret kom og Corona-pandemien tog i sensommeren fat igen. Det førte til mange nye restriktioner, regler og forordninger. Et af kravene var brug af mundbind i hele skolen. For de yngste på transportvejene og for de ældste også i under-

visningen. En fremmed og til dels ubehagelig ting, men også det tog elever og lærere med oprejst pande. Man talte om en anden bølge og frygtede, at samfundet atter skulle lukke ned. Efter efterårsferien måtte alle indse, at der på trods af de mange regler ikke var nogen vej udenom. I november besluttede politikkerne, at samfundet skulle foretage en nedlukning light. I første omgang omfattede det ikke skolerne, da de i modsætning til foråret fortsat skal holdes kørende; men det betyder måske igen grænselukning og kontaktbegrænsninger mellem mennesker i grænselandet. Forårets glæde over, at skolen kom helskindet igennem den farlige Corona-epidemi blev glemt, og bekymringen tog over med maskepligt på gange og i undervisning, afstand og omhyggelig hygiejne overalt. Tålmodigheden og udholdenheden sættes i skrivende stund atter på prøve; og nu gælder det om at holde fast, men med erfaringerne fra foråret står skolen trods alt godt rustet, hvis en ny nedlukning alligevel fører til hjemsendelse. Vi står sammen – på afstand, og Corona bliver historie.

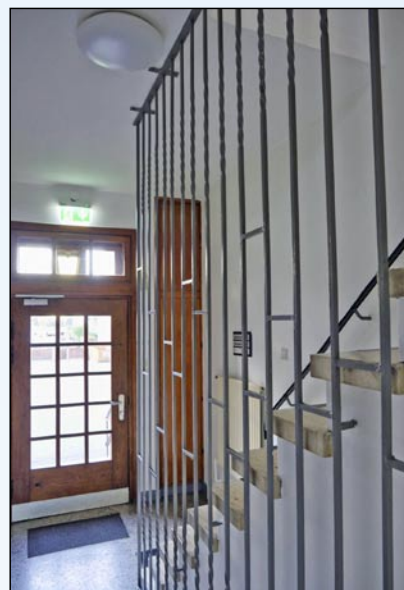
“Kærnen - ikke skallen”

I december 2019 kunne Jes Kruse-Skolen fejre sin 70 årsdag. Det var midt i juletiden, og alle var enige om, at det ville være vanskeligt, at overtrumfe julen med et skolejubilæum. Den store fest blev sat

i kalenderen til april 2020. På skolens fødselsdag, den 3. dec. blev alle skolens elever samlet i hallen til en lille fødselsdagsfest med boller og kagemand. Alle 320 elever og 43 medarbejdere. Der blev sunget og råbt hurra, og det var en rigtig god oplevelse.

Efter sommerferien 2020 er elevtallet ved skolen vokset til 345 elever. Tilvæksten skyldes bl.a., at eleverne fra den nu lukkede Risby Danske Skolen blev overført til Jes Kruse-Skolen; men også at Askfelt Danske Skole og Jernved Danske Skole videregiver deres elever efter 6. årg. til fællesskolens 7. årg. Dette sammenholdt med vore egne elevtal i grundskolen giver nu og i de kommende år øgede elevtal ved Jes Kruse-Skolen. Med en stigning i elevtallet samt 2 pensioneringer blev der ansat 5 nye lærere, og skolen omfatter nu 18 klasser. Dermed er Jes Kruse-Skolen den største danske skole uden for Flensborg.

I 1949 begyndte skolen med 2 klasseværelser og ifølge historien var skolen allerede dengang for lille. Det er den så sandelig stadigvæk, og det selv om, at den er udvidet 8 gange. Skolens motto er “Kærnen - ikke skallen”, men skallen er ved at sprænges. Det er vanskeligt at følge med den pædagogiske udvikling, når hvert barn holdes parkeret ved bord og stol, og helst ikke må røre sig alt for meget. Det lykkes

alligevel medarbejderne med stort engagement og kreativitet at sikre en god skolegang for eleverne. Det ses på deres resultater og modtagende skolars tilbagemeldinger. Forældre og elever værdsætter mottoet, men kunne godt ønske sig nogle større og moderne rammer, og lærerne udfordres dagligt med begrænsede muligheder. I et stærkt fællesskab lever alle med de givne rammer, men at nøjes med slår skår i glæden. Dansk Skoleforening for Syd-slesvig er velorienteret om problematikken, men andre og endnu mere nødvendige renoveringer og tilbygninger rundt omkring overhaler Jes Kruse-Skolen indenom. Fællesrådet har været på besøg. Det har Styrelsen også. Sydslesvig-udvalget med både Benny Engelbrecht og senere Annie Matthiesen har været forbi. A. P. Møller Fonden har været på besigtigelsestur – sidstnævnte ganske vist for en del år siden.

Til alt held har Slesvig Ligaen ikke glemt Jes Kruse-Skolen. Projekter som renovering af lille skolegård, opstilling af den overjordiske myretue i store gård og sidst men ikke mindst en god sum til anskaffelsen af et flygel til aulaen har lunet, mens der ventes. Alle tre projekter lykkedes i øvrigt ved engageret og ihærdig støtte fra elever og forældre. Også flygelet kunne købes efter et stærkt sponsorkøb på promenaden i Egernførde; men selv om eleverne ved kommende motionsløb skulle være endnu mere udholdende og løbe endnu længere, må vi nok skuffe dem: De kan ikke løbe det store beløb ind, som en renovering af skolen vil koste. Ej heller om de så løb ind i efterårsferien.

Efter 70 år trænger Jes Kruse-Skolen til en grundig renovering. Det gælder bygningsmassen som sådan; men også indretningen. Antallet af klasseværelser skal øges, og enkelte faglokaler ændres, så de passer til moderne bygningskrav. Hallen, som i spøg kaldes en halv hal, ønskes udvi-

det og allerhelst med en rigtig hal på sportspladsen. Der skal skaffes plads til børnehavernes forskole i skolen, så overgangen fra børnehave til skole kan styrkes. Sammen med eleverne i den fleksible indskoling (1.-2. kl.) kan der dannes en indskolingsenhed. Med forskolen ude af daginstitutionerne vil det samtidig give flere vuggestue- og børnehavepladser i Egernførde.

Hallen skal være en hel hal for alle i mindretallet og rumme mange attraktive muligheder for daginstitutioner, skole, foreninger og ikke mindst mindretallets mange unge familier. Disse tanker førte for år siden til grundlæggelsen af en støtteforening: "En hal for alle". Denne forening er tidligere blevet tildelt midler fra Slesvig Ligaen, hvilket som altid med pengegaver giver mulighed for at realisere store som små ønsker eller behov. Hver gang Ligaen støtter op, er det hjælp til selvhjælp, hvilket er en god motivation for ildsjælene til at kæmpe endnu mere for realiseringen af projekterne.

Det vil føre for vidt at gå i detaljer med alle disse ønsker; men som nævnt er behovet for en bygningsmæssig udvidelse af mulighederne for det danske arbejde i dette sydøstlige hjørne af Sydslesvig stort og påtrængende. Der er et aktivt daginstitutions-, skole- og foreningsliv i området, som skal fremtidssikres, så det får endnu bedre udfoldelsesmuligheder. Det er nødvendigt for at følge med i nye tiltag i skole- og foreningsverdenen ikke mindst, når flertalsbefolkningens fysiske rammer styrkes af gode bevillinger. Det danske mindretal i Egernførde kan ikke udelukkende klare sig med "kærnen", selvom den på den lange bane er det vigtigste og mest dybfølte i forhold til det danske sprog og kultur. Nej, der er et akut behov for at styrke "skallen".

Peter Olesen Müller
Foto: Joachim Magens

TILLIDSPOSTER I SLESVIG-LIGAEN 2020-21

SLESVIG-LIGAENS BESTYRELSE

Horst-Werner J. Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk
Jens Hønholt	kasserer	ajhoenholt@gmail.com
Hans Jørgen Lych Larsen	sekretær	lychlarsen@hotmail.com
Anne Oesterle	bestyrelsesmedlem	tlf.: 0049-43466406
Kerstin Pauls	suppleant	paulskerstin@web.de
Finn Limbrecht	suppleant	finn@spejder.de

BESTYRELSEN FOR SLESVIG-LIGAENS FOND

Horst-Werner Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk
Jens Hønholt	kasserer	ajhoenholt@gmail.com

THYRAS VOLD - REDAKTION

Anne-Margrete Jessen	ansvarshavende redaktør	amjess@aol.com
Horst-Werner Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Anne Oesterle	bestyrelsesmedlem	tlf.: 0049-43466406
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk

SLESVIG-LIGAENS HJEMMESIDE

Wolfgang Bradtke	webmaster	wolbra@dkd-web.de
------------------	-----------	-------------------

Ansøgninger om støtte fra Slesvig-Ligaens Fond

Foreninger og institutioner, hjemmehørende i Sydslesvig, kan søge støtte fra Slesvig-Ligaens Fond til kulturelt og humanitært arbejde i Sydslesvig.

Ansøgningsskema kan hentes på vores hjemmeside: www.slesvigligaen.dk. Det udfyldte skema returneres inden 31. august hvert år til foreningens formand.

(Husk at anføre tydelig telefonnummer og e-mail-adresse)

På det første styrelsesmøde efter ovennævnte ansøgningsfrist vil indkomne ansøgninger blive behandlet, og evt. bevilget støtte vil efterfølgende blive udbetalt.

Spørgsmål til medlemskab og adresseændringer bedes rettet til:
Horst-Werner J. Knüppel
Mail: horst.wj.knueppel@gmail.com

Lisbet Buhl, billedkunsten og værkstedet Atelier Nebenan

Foto: Sven Geissler

I februar 2019 gik drømmen om at få et eget værksted i opfyldelse. Der lejede jeg to dejlige lokaler i Süderfischerstr. 8 i Flensburg.

Min mand Georg og jeg brugte herefter mange timer på at indrette lokalerne til et fint og fungerende atelier.

Vi installerede godt lys, og vi satte billedophæng op. Alt blev gjort klart og siden august 2019, har atelier Nebenan været en del af min hverdag. Og jeg eksperimenterer nu næsten dagligt med forskellige udtryk og teknikker indenfor billedkunst.

Atelieret hedder Atelier Nebenan, fordi det ligger i huset ved siden af vores hus.

Jeg arbejder med et bredt udvalg af farver og materialer. Og gerne alt fra trykgrafik til akvarel. De seneste år har jeg beskæftiget mig virkelig meget med akvarelfarvernes muligheder. Farvernes flydende egenskaber og pigmenternes bevægelser i vand, gør dem til noget helt særligt. De kan bruges malebogsagtigt - men slipper man dem lidt mere fri, giver de gaver til billedet i form af helt egne pigmentbevægelser.

Min billedverden er grafisk - jeg søger tit et stramt, forenklet udtryk med gode linjer. Det er også karakteristisk, at jeg elsker mønstre, jeg bruger derfor tit mønstre, til at stramme billedet op eller skaffe ro i et ellers uroligt billede.

Mine billeder kan være ret abstrakte. Jeg er dog meget inspireret af naturens former - blade, blomster, græs, grene, tang. Så tit kan man genfinde disse former i billederne.

Indimellem løser jeg også gerne mere bundne bestillingsopgaver, som fx dette års julemærke.

Alle er meget velkommen til at komme forbi, og besøge mig i atelier Nebenan. Ring gerne i forvejen - så sørger jeg for at være hjemme.

Fakta:

Lisbet Mikkelsen Buhl
Atelier Nebenan
Süderfischerstr. 8, 24937 Flensburg
www.ateliernebenan.com
Tlf.: 0049-1636166811

DET SYDSLESVIGSKE JULEMÆRKE 2020

Julemærket er tegnet af Lisbet Mikkelsen Buhl. Læs mere om kunstneren på side 35.

1 ark med 32 mærker koster 30 kr. / 4 EUR

og kan købes i SSF sekretariater i Flensborg, Nibøl, Slesvig, Husum, Egernførde, Rendsborg og Tønning, og online via SSF's hjemmeside: **www.syfo.de**

Slesvig-Ligaens medlemmer kan desuden købe julemærket hos foreningens formand,

Horst-Werner Knüppel,

Tlf. +45-20151687.

E-mail: **horst.wj.knueppel@gmail.com**

THYRAS VOLD - udgivet af Slesvig-Ligaen

Højgårdvej 2, Sædding, DK-6900-Skjern, tlf. (+45) 2015 1687

e-mail: **horst.wj.knueppel@gmail.com**

Bankkonto: Sydbank 8065-1039275

REDAKTION

Anne-Margrete Jessen (ansvarshavende redaktør), Haferstiege 20, D-24941 Flensburg, - e-mail: **amjess@aol.com** - tlf. (+49) 461-8400724

Horst-Werner J. Knüppel (formand), Højgårdvej 2, Sædding, DK-6900 Skjern - e-mail: **horst.wj.knueppel@gmail.com**

Anne Oesterle, Alte Ziegelei, D-24214 Gr. Königsförde, - tlf. (+49) 4346 6406

Gunnar Hattesen - **gunnar_hattesen@live.dk**

Grafik og design: Willi Hansen • Tryk: Flensborg Avis

Afleveret til postvæsenet den 23. november 2020. • Stof til næste nummer af bladet senest den 15. marts 2021.

Følg også med på Slesvig-Ligaens hjemmeside: **www.slesvigligaen.dk**

ISSN 0902-707